

Любомир БЕЛЕЙ,
доктор філологічних наук,
професор Ужгородського
національного університету

УКРАЇНСЬКІ ІМЕНА ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ХХІ ст.*

► У пошуках засобів утвердження культурно-мовної ідентичності

На тлі дедалі впливовіших глобалізаційних ви-
явів у розвиткові національного іменника українців
пострадянської доби вельми кволими, не завжди
ефективними та системними видаються спроби йо-
го реукраїнізації, тобто збереження та відродження
національної самобутності. Упродовж століть без-
державного існування українського народу та шести
десятиліть атеїстичного радянського режиму її напо-
легливо вихолощували, а нині вона стала об'єктом
глобалізаційних зазіхань. Однак пошуки засобів
збереження питомо українських прикмет національ-
ного іменника все ж таки дають перші результати.

Очевидні успіхи у відродженні українських тра-
дицій назовництва кін. ХХ – поч. ХХІ ст. спостеріга-
ються у підсистемі українських християнських імен,
тобто в її рехристиянізації, що виявляється насампе-
ред у використанні традиційних християнських мо-
тивів присвоєння імен немовлятам. Саме забезпече-
ння незалежною українською державою справжньої
свободи совісті та умов дотримання і плекання хри-
стіянських традицій у сфері українського назовни-
цтва стало реальним підґрунтям для повернення у
пострадянський іменник промовистих християнських
імен-символів на зразок *Антоній, Борис, Гліб, Іларіон,
Йосафат, Кирило, Мефодій, Миколай, Олексій, Теодор,
Феодосій*. Їхня популярність за роки незалежності
відчутно зросла, бо підтримується вона авторитетом
християнських святих, а також видатних діячів ук-
раїнської церкви – просвітителів слов'янства Кирила і
Мефодія, Антонія та Феодосія Печерських, Бориса і
Гліба, Йосафата Кунцевича, Миколая Чернецького,
Олексія Карпатського, митрополита Іларіона, бла-
женних Климентія Шептицького і Теодора Ромжі.

Аналіз архівних матеріалів рац поч. ХХІ ст. пока-
зує, що помітний відсоток батьків при виборі імені
для дитини покладається на давню християнську тра-
дицію – дають дитині ім'я, «яке вона сама собі при-
несла». Так, наприклад, більше 70 % ужгородських ді-
тей, названих Миколами в 2003 р., народились у
грудні (східна церква вшановує Миколая Чудотвор-
ця, як відомо, 19 грудня). Також на грудень припадає
день народження близько 80 % хлопчиків, яких в Уж-
городі 2003 р. було названо Андріями (за східним об-
рядом День апостола Андрія Первозванного припа-
дає на 13 грудня). Подібну закономірність спостеріга-
ємо щодо часової дистрибуції днів народжень *Василів,
Дмитрів, Павлів, Петрів, Юрїїв, Гани, Марїїв*¹. Однак,

на нашу думку, традиційні українські церкви – і пра-
вославні, і греко-католицька – недооцінюють широкі
можливості популяризації християнських цінностей
засобами традиційного українського назовництва, а
тому ця робота, наскільки нам відомо, ведеться неси-
стемно та спорадично. Досі не опубліковано навіть
коротеньких словничків християнських імен або
інших довідкових видань, покликаних допомогти
молодим українцям у виборі імені дитини у дусі
сповідуваних ними тисячолітніх християнських тра-
дицій.

Дуже важливою тенденцією у розвитку україн-
ського іменника пострадянської доби є повернення
йому національної самобутності завдяки відновлен-
ню в його офіційному реєстрі колоритних, власне
українських іменних варіантів, а також у поширенні
традиційних мотивів надання імен новонародже-
ним. Якщо на теренах Галичини, Волині, за свідчен-
нями І.Скорук та Н.Свистун, колоритні власне
українські іменні варіанти на зразок *Олесь, Дарина,
Леся, Роксолана* є звичними, то, наприклад, на За-
карпатті, а також у центральних, і особливо у
східно- та південноукраїнських областях, після не-
тривалого спалаху їхньої популярності у 90-х рр.
ХХ ст. на початку ХХІ ст. вони стали рідкісними².
Щоправда, у середовищі української інтелектуаль-
ної еліти, а останнім часом і серед певної частини
українського політикуму стали більше звертати
уваги на національні духовні цінності, в т.ч. й на
українські національні традиції назовництва. У цьо-
му плані привертають увагу імена та ймовірні моти-
ви їхнього присвоєння у родині третього президен-
та України Віктора Ющенка.

Так, діти від першого шлюбу Віктора Ющенка,
які народилися у радянських 70-х рр., називаються
Віталіна й Андрій. Якщо ім'я дочки, можливо, було
обрано не без впливу тогочасної моди, то ім'я синові
майбутній президент, очевидно, дав на честь діда
Андрія. Імена дітям від другого шлюбу, що народи-
лися вже у незалежній Україні в кін. 90-х рр. ХХ –
на поч. ХХІ ст., батько, тоді вже видний україн-
ський політик національно-патріотичного спряму-
вання, ретельно добирав у дусі українських тради-
цій: дочок назвав колоритними українськими імен-

² Див.: С к о р у к І. Динаміка антропонімікону м. Луцька в
ХХ ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол.
наук / І.Скорук. – К., 1999; Р о м а н ю к М. Соціально зу-
мовлені інновації в ономастиконі Закарпаття кін. ХХ – поч.
ХХІ ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол.
наук / М.Романюк. – Чернівці, 2005; С в и с т у н Н. Ди-
наміка антропонімікону м. Тернополя ХІХ–ХХ ст. : автореф.
дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук / Н.Сви-
стун. – Чернівці, 2006.

* Закінчення. Початок див. у № 9.

¹ Б е л е й Л. Ім'я для дитини в українській родині / Л.Бел-
лей. – Ужгород : Просвіта, 1993. – С. 15, 16.

ними варіантами *Христина* та *Софія*, а наймолодшого сина Віктор і Катерина Ющенки назвали промовистим українським іменем-символом – *Тарас*, що, очевидно, цілком правильно було сприйнято громадськістю як називання на честь Тараса Шевченка. Дочка В.Ющенко, Віталіна, хотіла назвати доньку *Домінікою*, бо вона народилася у день, коли церква вшановує святу Домініку, однак авторитетний дідусь підправив або уточнив вибір доньки. Щоб зважити на бажання дочки, він запропонував назвати онуку подвійним іменем *Домініка-Ярина*, бо, на його думку, *Ярина* вказуватиме, що вона рання. Сина Віталіни назвали *Віктором*, очевидно, на честь дідуся-президента.

Промовистими українськими іменами *Роман* та *Устим*, оспіваними в українській народній пісенній творчості, назвав синів популярний український рок-музикант Олег Скрипка. У родині українського філолога й політика Ігоря Осташа та письменниці Марини Гримич сина назвали *Данилом*, очевидно, зважаючи на авторитет уславленого тезки – князя Данила Галицького, а в сім'ї Ступки-молодшого назвали дочку колоритним українським іменем *Устина*.

Несміливі, немасові, проте глибинні процеси реукраїнізації українського іменника можуть спричинятися до серйозних сімейних колізій, як це трапилося у письменницькій родині Софії Андрухович та Андрія Бондаря, які у 2008 р. назвали свою доньку рідкісним нині, проте поширеним серед українців у минулому іменем *Варвара*. Вибір цього імені, на нашу думку, є вдалим з погляду нашої історії та духовної культури, адже свята Варвара має величезний авторитет серед українців. Моці великомучениці привезла на Русь-Україну ще Варвара – дочка візантійського імператора Олексія Комнина, дружина Святополка, правнука Володимира Великого; їх було покладено у Михайлівський Золотоверхий собор. Потім вони зберігались у Софійському соборі, у церквах Батурина, ними опікувалися П.Могіла, С.Косов, а нині – у патріаршому Володимирському соборі. Протягом століть перебування в Україні мощій за заступництвом св. Варвари відбулася така величезна кількість чудес, що, наприклад, Д.Туптало у «Життях святих» навіть подав окремий розділ – «Про чесні моці святої великомучениці Варвари»³. Цим пояснюється любов і повага українців до св. Варвари, які вважають її своєю святою заступницею. Це, очевидно, і вирішило вибір імені для дочки у родині Андрухович-Бондаря. Однак міркування молодих українців, Варвариних батьків, розійшлися з поглядами на це ім'я її прабабусі, матері письменника Юрія Андруховича, – їй це ім'я не просто не сподобалося, вона поклялася ніколи ним правнучку не називати і звертатися до неї «дитино».

Як виправдану спробу увиразнити національний колорит власного імені можна розглядати по-

ширену нині у середовищі української інтелектуальної еліти тенденцію іменувати та іменуватися питомо українськими іменними варіантами на зразок *Лесь*, *Олесь*, *Назар*, *Юрко*, *Ірися*, *Ярина*, *Наталія*, *Наталка*, *Леся* тощо, які замінюють офіційно-паспортні *Олександр*, *Олексій*, *Назарій*, *Юрій*, *Ірина*, *Наталія*, *Олександра* тощо.

Паралельно з несмілим відновленням традиційних прикмет українського назовництва у постсоветський період окреслилися окремі тенденції архаїзації ще недавно популярних мотивів присвоєння імен. Так, наприклад, дослідники іменника різних регіонів України відзначили високу популярність звичаю давати ім'я новонародженому на честь батьків і близьких родичів. Особливо поширеним був цей звичай на Закарпатті, що дало привід одному журналістові дотепно пожартувати, що найпопулярнішими на Закарпатті є імена *Василь Васильович*, *Іван Іванович*, *Петро Петрович*, *Павло Павлович*, *Юрій Юрійович*. Однак, за нашими підрахунками, здійсненими на архівних матеріалах Ужгородського міського відділу рацс⁴, останнім часом помітне зниження питомої ваги імен на честь батьків: якщо в 1990 р. близько 11 % хлопчиків, що народилися в Ужгороді, називали на честь батька, то в 2003 р. їхня кількість знизилася майже вдвічі, до 6,5 %. Можливо, незначний хронологічний діапазон та обмежений регіон дослідження не дають підстав для узагальнень щодо поширення цієї тенденції, і рідше називання дітей на честь батьків не стосується всієї України, а має місцевий характер.

У повоєнний час серед української інтелігенції сформувався напрям, або течія, представники якого вбачають єдино можливий шлях відродження української національної культури через повернення до язичницьких її витоків, а в царині власних імен – широке використання дохристиянських імен українців. Лише відродження всього комплексу дохристиянських вірувань вважається дієвою альтернативою у боротьбі з «космополітичними християнськими іменами». Однак ефективність такої реукраїнізації викликає багато запитань. Адже в Україні постсоветської доби популярність слов'янських з походження імен залишається стабільно невисокою у перші роки ХХІ ст. Так, наприклад, на Закарпатті лише зрідка новонародженим дають дохристиянські імена на зразок *Лада*, *Велеслав*, *Ігор*, *Любомир*, *Ярослав*, *Мирослав*, *Мирослава*, *Власта* тощо. Подібною є ситуація з популярністю таких імен і в інших регіонах України. Істотного впливу на популяризацію поганських з походження українських імен не справило й поширення в Україні неоязичницької РУНвіри. З реєстрацією перших

⁴ На архівних матеріалах відділу рацс у Закарпатській області картотеку особових імен українців ХХ – поч. ХХІ ст. уклали працівники Науково-дослідного інституту україністики ім. М.Мольнара при Ужгородському національному університеті В.Росак та В.Штелиха.

³ Туптало Д. Життя святих / Д.Туптало. – Львів: Свічадо. – Т. IV. – С. 67–75.

громад РУНвіри у 1991 р. та легалізацією Статуту Громад вірних РУНвіри в Міністерстві юстиції України 28 травня 1992 р.⁵ починається офіційне поширення вчення Лева Силенка в Україні. Адепти РУНвіри складають присягу та змінюють християнські імена на дохристиянські, як правило, слов'янські або варязькі. У зв'язку з цим у середовищі «рунвірівців» у згоді з канонами їхнього віровчення функціонують лише нехристиянські імена на зразок *Богумир, Боеслав, Гатило, Вірослав, Володар, Войтко, Вітан, Дан, Дарислав, Зореслав, Києслав, Лев, Миролоб, Орій, Ратислав, Світозар, Світомир, Яр, Яромисл, Божедара, Борислава, Зоряна, Калина, Квіта, Аель, Лада, Оріяна, Оріянка, Переяслава, Рада* та ін., які у загальноукраїнському масштабі не вживаються взагалі або вживаються лише зрідка, що легко пояснюється маргінальним характером РУНвіри в сучасній Україні.

Профанація дохристиянського періоду розвитку праукраїнської духовної культури під личиною неоязичництва, навіть коли вона реалізується під ультрапатріотичними лозунгами, є очевидним анахронізмом, який підриває національні традиції українського назовництва й опосередковано сприяє глобальній уніфікації українського іменника.

Окреслені вище пошуки засобів утвердження питомо української культурно-мовної ідентичності у сфері власних імен людей можна охарактеризувати як несмілі, часто поодинокі, проте в окремих випадках – маємо на увазі рідновірів – оперті на хибні, псевдоромантичні погляди на історію української духовної культури. Однак усі вони ґрунтуються на приватній ініціативі окремих небайдужих громадян України, як правило, інтелектуалів та політиків. У сфері сучасного українського національного іменника також відчувається брак системної, добре продуманої мовної політики, яка, на нашу думку, окрім іншого, мала б забезпечувати дієву пропаганду та широку популяризацію багатючих національних традицій назовництва українців. Адже український національний іменник має достатній власний потенціал, який цілком спроможний задовольнити потреби модерної української нації (за винятком, зрозуміло, екзотичних та вкрай нетрадиційних) для відчутного збагачення власного реєстру різноманітними за фонеморфемною структурою іменними варіантами, які можуть безперешкодно функціонувати в офіційно-діловому стилі української мови.

Значне збагачення, урізноманітнення реєстру офіційних іменних варіантів питомо українськими утвореннями є чи не єдиним дієвим засобом протидії широкій експансії і глобалізаційних, і постімперських тенденцій, спрямованих на уневираження національної самобутності українців у сфері їхнього національного назовництва. З огляду на згадані чин-

ники десятки колоритних українських іменних варіантів то через хибно приписувану їм емоційну маркованість, то через свідоме звуження ареалу їхнього поширення, то навіть через їхню «надмірну» українську колоритність – пов'язаність з визначними подіями чи діячами української історії – дискримінувалися нормативними виданнями, а тому й не допускалися до офіційного вжитку. Нині, коли ліберальне українське законодавство зняло практично будь-які обмеження на вживання офіційних іменних варіантів, не доречно вдаватися до пошуку чужомовних екзотичних імен, а саме час реабілітувати дискриміновані у добу бездержавності численні колоритні українські іменні варіанти та залучити їх до офіційного вжитку. На нашу думку, щонайменше близько чотирьох сотень таких іменних варіантів є гідними називати українців ХХІ ст., увиразнюючи належність їхніх носіїв до європейського народу з давньою та самобутньою духовною культурою. Не претендуючи на вичерпність, нижче подаємо цілу низку питомо українських іменних варіантів, які нині або в найближчому майбутньому можуть поповнити офіційний реєстр українських імен.

Чоловічі імена

Абрось – похідне від *Амбрось*.

Адолцько – похідне від Адольф, що утворилося від середньонім. *adal шляхетний* та *wolf вовк*.

Азарко – похідне від *Азар*.

Анашко – похідне від *Анань*.

Андріяш – похідне від *Андрій* або *Андріян*.

Артим – похідне від *Артем*.

Бажан – давньоукр., з первісним значенням *бажаний*.

Базько – похідне від *Базилій*, варіант імені *Василь*.

Базьо – похідне від *Базилій*, варіант імені *Василь*.

Бартко – похідне від *Бартоломій*.

Благомир – слов'ян., із первісним значенням *хай добрим буде світ; благий, добрий світ*.

Благослав – слов'ян., із первісним значенням *будь благословенний; добро слав*.

Блажко – похідне від *Благослав* чи *Благомир* або від *Блажій*, що з давньогрец. *кривоногий*.

Богодар – давньоукр., з первісним значенням *дарований Богом*.

Богумил – калька з давньогрец. *Богові милий, любий*.

Богуслав – слов'ян. із первісним значенням *Богу слава; Бога слав*.

Богуш – похідне від *Богуслав*.

Боеслав – слов'ян., із первісним значенням *будь славний у бою*.

Болеслав – слов'ян., із первісним значенням *будь славіший; збудує більше слави*.

Бронислав – слов'ян., із первісним значенням *захисцяй славу; славний оборонець*.

Будим – похідне від *Будимир*.

Будимир – слов'ян., із первісним значенням *буди світ*.

Будислав – слов'ян., із первісним значенням *буди славу*.

Вадко – похідне від *Вадим*.

Василько – похідне від *Василь*.

⁵ Ісиченко І. Історія Христової церкви в Україні / І.Ісиченко. – Х., 1999. – С. 12.

Велемир – слов'ян., із первісним значенням *опануй світот; великий світ.*

Велеслав – слов'ян., із первісним значенням *будь славніший; здобудь славу.*

Вишеслав – давньоукр., з первісним значенням *будь славніший; здобудь більше слави.*

Вишата, Вишко – похідні від *Вишеслав.*

Вірко – похідне від *Вірослав.*

Войтех – слов'ян., із первісним значенням *утіха воїна.*

Волеслав – нове укр. – *волю прославляй.*

Володар – похідне від *Володимир.*

Володко – похідне від *Володимир* або *Володислав.*

Вратко – похідне від слов'ян. *Вратислав* з первісним значенням *той, хто повертає славу; хай поверне славу.*

В'ячко – похідне від *Вячеслав.*

Габро – похідне від *Габріель*, варіант імені *Гаврило.*

Гавро – похідне від *Гаврило.*

Галат – похідне від *Галактіон.*

Гапко – похідне від *Агафон*, що з давньогрец. *добро, благо.*

Гарась – похідне від *Гарасим.*

Гель – похідне від *Гелій*, що з давньогрец. *сонце.*

Геник – похідне від *Геннадій.*

Герась – похідне від *Герасим.*

Гаразд – від давньоукр. *гораздъ – умілий, вправний.*

Гресь, Гриник, Гринь, Гриньо, Гринько, Гриць, Грицько – похідні від *Григорій.*

Гурко – похідне від *Гурій.*

Габор, Габро – похідні від *Габріель*, варіанти імені *Гаврило.*

Геник, Геньо – похідні від *Геннадій* або *Євген.*

Гресько – похідне від *Григорій.*

Данко, Данько – похідні від *Данило* або *Богдан.*

Дарко – похідне від *Дарій.*

Демко – похідне від *Демид* або *Дем'ян.*

Дзвенимир – слов'ян., із первісним значенням *хай прославляє, оголошує мир.*

Дзвенислав – слов'ян., із первісним значенням *хай розносить славу.*

Добрик, Добриня – похідні від *Добромисл* або *Доброслав.*

Дорко – похідне від *Теодор* або *Дорофій.*

Дорош – похідне від *Дорофій*, що з давньогрец. – *дар Божий.*

Душан – похідне від слов'ян. імен-комполітів типу *Духослав, Душемир.*

Єресько, Єрешко, Єрко – похідні від *Єремія*, варіанти імені *Ярема.*

Жадан – давньоукр., з первісним значенням *жаданий.*

Ждан – давньоукр., з первісним значенням *очікуваний, бажаний.*

Зенко, Зеньо, Зінець, Зінь, Зінько – похідні від *Зіновій* або *Зенон.*

Зореслав – від псевдоніма українського поета Степана Сабола – Зореслав – *той, хто славить зорі.*

Івор – від давньоскандинав. *оберігати, охороняти.*

Ізяслав – давньоукр., з первісним значенням *той, хто здобув славу; хай здобуде славу.*

Ілаш – похідне від *Ілля.*

Йордан – від гебрей. – *хрещений у річці Йордан.*

Калень – похідне від *Каленик.*

Касько – похідне від *Касян.*

Кий – давньоукр., від імені легендарного засновника Києва.

Кирилець – похідне від *Кирило.*

Кінаш – похідне від *Конон.*

Климко – похідне від *Клим.*

Ладим, Ладимир, Ладко – похідні від старослов'ян. варіанта імені *Владимиръ*, відповідника укр. *Володимир.*

Лазько – похідне від *Лазар.*

Левко – похідне від *Лев.*

Левон – похідне від *Леон.*

Лексій – похідне від *Олексій.*

Лесь, Лесько, Лешко – похідні від *Олександр* або *Олексій.*

Лукань – похідне від *Лук'ян.*

Лучик, Лучко, Луць, Луцько – похідні від *Лука.*

Любко – похідне від *Любомир.*

Льонко – похідне від *Леонід.*

Матій, Матяш – похідні від *Матвій.*

Маркуш – похідне від *Марко.*

Мацько – похідне від *Матвій.*

Мелешко – похідне від *Мелетій*, що з давньогрец. – *турботливий.*

Мефодь – похідне від *Мефодій.*

Милян – похідне від *Омелян.*

Мирко – похідне від імен-комполітів із компонентом *Мир-*, -*мир* (*Мирослав, Любомир*) або від *Мирон.*

Мись, Мисько – похідні від *Михайло.*

Митро, Митуса – похідні від *Дмитро.*

Михаль – похідне від *Михайло.*

Мілько – похідне від *Омелян.*

Нанко – похідне від *Ананій.*

Оверко – похідне від *Оверкій*, що з латин. – *той, що народився біля Авернського озера.*

Озарко – похідне від *Азар.*

Оленько, Олесь, Олешко, Олько – похідні від *Олександр*, або *Олексій*, або *Олег.*

Омелько – похідне від *Омелян.*

Онисько, Онишко – похідні від *Онисим.*

Онупко – похідне від *Онупрій* або *Онисим.*

Осипко – похідне від *Йосип.*

Осташ – похідне від *Остан.*

Остромир – слов'ян. із первісним значенням *нехай буде швидкий до миру; миролюбний.*

Павлиш – похідне від *Павло.*

Панько – похідне від *Пантелеймон.*

Полько – похідне від *Аполлінарій.*

Продан – давньоукр. з первісним значенням *проданий.*

Процик, Проць – похідні від *Прокін.*

Путята – похідне від *Путислав.*

Радивон – похідне від *Родіон*.
 Радим – похідне від *Радимир, Радомир*.
 Радимир – слов'ян. з первісним значенням *радій, тиша мирові; той, що прагне миру*.
 Радислав, Радослав – слов'ян., з первісним значенням *той, що славить радість*.
 Радко – похідне від *Радимир, Радомир, Радислав, Радослав*.
 Радован – слов'ян. з первісним значенням *радісний*.
 Ромко – похідне від *Роман*.
 Рюрик – від давньоскандинав. *славний силою, багатством; славний володар*.

Савка, Савко – похідні від *Сава*.
 Сафат – похідне від *Йосафат*.
 Світослав – слов'ян. з первісним значенням *світло прославляй; прослався світлом*.
 Святоко – похідне від імен з компонентом *Свято- (Святослав, Святомир)*.
 Святомир – слов'ян. з первісним значенням *Божий мир; будь великим у мирі; будь миролюбним*.
 Семко, Сеник, Сенько – похідні від *Семен*.
 Сизько – похідне від *Сидір*.
 Славко, Славута – похідні від імен з компонентом *Слав-, -слав (Славомир, Ярослав)*.
 Славомир – слов'ян., з первісним значенням *прославляй мир*.
 Станко, Стась – похідні від імен з компонентом *Стан- (Станіслав, Станімир)*.
 Стах, Сташко – похідні від імен з компонентом *Стан- (Станіслав, Станімир)* або *Євстахій*.
 Стець, Стецько – похідні від *Степан*.

Терень, Тересь, Терех, Терешко – похідні від *Терентій*.
 Тиміш, Тимко, Тимось – похідні від *Тимофій*.
 Тишко – похідне від *Тихомир* або *Тихін*.
 Тодось – похідне від *Тодосій*.
 Тронь – похідне від *Трохим*.
 Троян – похідне від болг. *Троян* з первісним значенням *один з трійнят* або від імені рим. імператора *Траяна*.
 Трушко – похідне від *Трохим*.
 Тудор – похідне від *Теодор*.

Федь, Федько – похідні від *Федір* або *Федосій*.
 Філик – похідне від *Филимон*.
 Філько – похідне від імен з компонентом *Філ-, -філ (Філарет, Теофіл)*.
 Франьо – похідне від *Франко*.

Харко – похідне від *Харитон* або *Харлам*.

Чіпка – похідне від *Ничипір*.

Шимко – похідне від *Семен*.
 Штефан – варіант імені *Степан*.
 Штець – похідне від *Штефан*.

Юлько – похідне від *Юліан* або *Юлій*.
 Юр – варіант імені *Юрій*.

Яремко, Яресько – похідні від *Ярема*.
 Ярко, Ярош – похідні від імен з компонентом *Яро- (Ярослав, Яромир)*.

Ярмило – похідне від *Єрмил*.
 Ясько – похідне від *Яків* або *Ян*.
 Яцик, Яцко, Яць, Яцько – похідні від *Яків*.

Жіночі імена

Августина – від чоловічого імені *Августин*.
 Анеля – похідне від *Ангеліна*.
 Анета – від франц. *Annette*, відповідника укр. *Анна, Ганна*.
 Аніта – похідне від *Анета*.
 Анниця – похідне від *Анна*.
 Арсенка – похідне від *Арсена*.

Богданка – похідне від *Богдана*.
 Божена – похідне від слов'ян. імен *Божедара, Божеслава*.

Варка – похідне від *Варвара*.
 Василинка – похідне від *Василина*.
 Вацлава – похідне від чоловічого імені *Вацлав*.
 Віка – похідне від *Вікторія*.
 Віта – похідне від *Віталія*.
 Волеслава – від чоловічого імені *Волеслав*.
 Володислава – від чоловічого імені *Володислав*.
 Вустя – похідне від *Устина*, що з чоловічих іменних варіантів *Устим, Устин*.

Галка – похідне від *Галя* або *Ганна*.
 Галя – похідне від *Галина*.
 Гандзя, Ганнуся – похідні від *Ганна*.
 Гальшка – похідне від *Галина*, або *Ганна*, або *Алжска (Алжбета)*.
 Гапка – похідне від *Гафія*.
 Гафійка – похідне від *Агафія*, що з давньогрец. *добра*.
 Геленка – похідне від *Гелена*.
 Горпина – похідне від *Агрипина*, що з латин. *та, що належить до роду Агрипи*.
 Густья – похідне від *Устина* або *Густава*.

Дана, Данка – похідні від *Дарина* або *Богдана*.
 Дарка – похідне від *Дарина*.
 Денися – від чоловічого імені *Денис*.
 Дзвінка – похідне від *Дзвенимира* або *Дзвенислава*.
 Доця – похідне від *Теодозія*.

Євка – похідне від *Єва*.

Зена – похідне від *Зенона*, або *Зіновія*, або *Зінаїда*.
 Зенка – похідне від *Зена*.
 Зенона – від чоловічого імені *Зенон*.
 Зіна – похідне від *Зінаїда* або *Зіновія*.
 Зірка – укр. від апелятива *зірка*.
 Златка – похідне від *Злата*.
 Зузана – варіант імені *Сусанна*.

Іванка – від чоловічого імені *Іван*.
 Івонка – від чоловічого імені *Іван* або *Івон*.

Йордана – від чоловічого імені *Йордан*.

Каролінка, Кароля – похідні від *Кароліна*.
 Кася – похідне від *Катерина*.
 Квітка – укр., від апелятива *квітка*.
 Корнеля – похідне від чоловічого імені *Корнелій*.
 Красава – нове слов'ян., похідне від апелятива *краса*.

Леонка – похідне від *Леона*.
 Леська – похідне від *Лєся*.
 Либідь – від імені сестри легендарних засновників Києва Кия, Щека, Хорива.
 Ліза – похідне від *Єлизавета*.
 Ліля – похідне від *Лілія*.
 Луція – похідне від *Луція*.
 Люба – похідне від імен з компонентом *Люб-, -люб*.
 Люда – похідне від *Людмила*.
 Ляна – похідне від *Уляна*.

Магда – похідне від *Магдалина*.
 Малуша – слов'ян. з первісним значенням *маленька*.
 Мальва – укр. від апелятива *мальва*.
 Мирка – похідне від імен з компонентом *Мир-, -мир* (*Мирослава, Любомира*).
 Мотря – похідне від *Мотрона*, що в перекладі з латин. *пані; одружена жінка*.

Оксеня – похідне від *Оксана*.
 Оленка – похідне від *Олена*.
 Олісава – похідне від *Єлизавета*.
 Онися – похідне від *Онисія*, що утворено на базі чоловічого імені *Онисим*.
 Ониська – похідне від *Онисія*.

Петра – від чоловічого імені *Петро*.
 Петранка – похідне від *Петрана*, що утворено на базі чоловічого імені *Петро*.
 Пріська – похідне від *Євпраксія*, що з давньогрец. *щастя; благоденство*.

Радка – похідне від імен з компонентом *Рад-* (*Радми-ра, Радослава*).
 Радомира – від чоловічого імені *Радомир*.
 Рая – похідне від *Раїса*.
 Рузя – похідне від *Ру/озалія*, що з латин. *rosa – троянда; трояндовий вінок*.

Сандра – похідне від *Олександра*.
 Санька – похідне від *Олександра* або *Оксана*.
 Святка – похідне від імен з компонентом *Свят-* (*Святослава*).
 Северинка – похідне від *Северина*.
 Семенка – від чоловічого імені *Семен*.
 Слава – похідне від імен з компонентом *-слава* (*Мирослава, Ярослав*).
 Славка – похідне від *Слава*.
 Соня – похідне від *Соломія* або *Софія*.

Таня – похідне від *Тетяна*.
 Терєся – похідне від *Тереза*.
 Томіла – похідне від *Томіслава – втомлена славою*.

Федорка – похідне від *Федора*.
 Філомена – від давньогрец. *улюблена*.

Харитя – від давньогрец. *краса; привабливість*.
 Химка – похідне від *Юхимія*.
 Хрися – від давньогрец. *золота*.

Юля, Юльця – похідні від *Юлія*.

Янка – похідне від *Яна*.
 Яромира – від чоловічого імені *Яромир*.
 Ясна – нове слов'ян. від апелятива *ясна*.

На нашу думку, така радикальна демократизація іменника українців суголосна не лише з аналогічними процесами в іменниках інших європейських народів, зокрема західно- та південнослов'янських, а й, що дуже важливо, цілком відповідає традиціям українського назовництва.

Якщо титульна нація України утверджує національні традиції назовництва у сфері пострадянського іменника несистемно і несміливо, то представники національних меншин України, як правило, сповна користуються можливостями, які їм у цій сфері надає ліберальне українське законодавство. Так, наприклад, в іменнику Ужгорода та районних центрів Закарпаття за роки незалежності відчутно зросла питома вага специфічних імен або офіційних іменних варіантів, які характерні для національних іменників представників відповідних меншин. Пор.: угорські *Арнад, Атілла, Балінт, Дюла, Іштван, Ласло, Сілард, Тамаш, Янош, Естер, Іболя, Ілона, Тімеа, Ченге*; циганські *Дежев, Лойчі, Вілма*; російські *Данііл, Нікіта, Павел, Альона, Аріна, Дар'я*; румунське *Васіле, Сильвіану, Мірела*; вірменські *Ашот, Мелік*; азербайджанські *Аскер, Заур*; грузинські *Міхо, Отар, Каха* тощо. Широке використання громадянами України неукраїнського походження власних питомих національних імен в офіційному вжитку є явищем позитивним, що засвідчує демократизм України та відповідність сучасної української онімійної практики високим стандартам Європейської хартії регіональних та міноритарних мов. Однак, на нашу думку, перешкодою на шляху набуття поліфункціонального статусу специфічними іменами та іменними варіантами, які побутують серед представників національних меншин, є узаконена традиція перекладу імен близькоспоріднених народів, зокрема російських і білоруських. Повноцінному розвитку українського іменника пострадянської епохи сприятиме вироблення чітких критеріїв передачі державною мовою імен представників національних меншин, які варто узагальнити в словнику імен народів України.